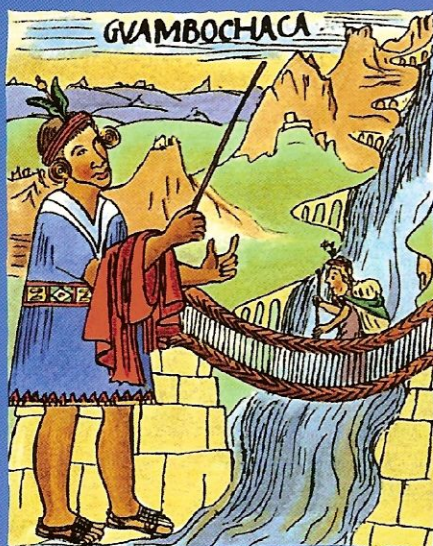

peruánské postřehy

otto
horský

Peruánské postřehy

Text © Otto Horský, 2004

www.horsky.estranky.cz

Foto © Otto Horský

© *Otto Horský*, Martina Nováková, 2004

© *Český cestovatel v Peru*, Ivo Barteček, 2004

1. vydání jako e-kniha © Lukáš Vik, 2015

ISBN PDF formátu: 978-80-87749-39-5 (PDF)

Konverze do elektronických formátů:

grafik a webdesignér Lukáš Vik

www.lukasvik.cz

Předmluva

Bylo to někdy na jaře čtyřiašedesátého roku, když se mě předseda Českého geologického úřadu zeptal, spíše jen tak mezi řečí, co bych říkal práci v Peru.

Ještě jsem nestačil ani nasucho polknout a on již dodával: „Dělal bys v Limě vedoucího naší technické kanceláře“.

Patřím mezi lidi, kteří pojali přání pracovat v zahraničí již během svých inženýrsko-geologických studií. Musím přiznat, že se mi v tom směru štěstí stále vyhýbalo.

Nejméně patnáctkrát to vypadalo velmi nadějně, vždy však z výjezdu sešlo. Jednou scházely peníze, jindy na poslední chvíli odřekl zahraniční partner. Byly také případy, kdy se termín odjezdu stále posouval z důvodů nedostatečné připravenosti na té či na oné straně, až nakonec z akce sešlo. S každým dalším návrhem jsem byl skeptičtější. Po čtrnácti letech soustavné práce jsem byl pravděpodobně nejlépe připraveným zahraničním expertem. Leč tentokrát jsem s úsudkem, že jsem se připravoval na práci v zahraničí zbytečně, přece jen posečkal. Ze sdělení předsedy totiž vyšlo najevo, že již mají připraveno několik odborníků a chybí jim pouze vedoucí technické kanceláře.

Původním plánem v Peru bylo založení smíšené důlní společnosti. Po čtyřletém zvažování však zvítězil záměr vytvořit v Peru první československou technickou kancelář v zahraničí, která by poskytovala technické služby

V některých částech inkého impéria byl povolen společný život manželství na zkoušku. Pokud experiment selhal, pár se bez problému rozešel a narozené děti vychovávala matka a její rodina. (Novomanželé na svatebním loži.)

a poradenskou činnost bez úplaty s cílem získávání kontraktů. Bylo zapotřebí pouze schválení naší vlády.

Byl to velmi zajímavý nápad a podle mého názoru rovněž perspektivní. Pro všechny případy jsem přikývl, i když se mi zdálo absurdní, proč bych měl být vybrán právě já, když ke schválení chybí jen několik dnů a ostatní kandidáty do technické kanceláře připravovali na tuto práci několik roků.

Jaké bylo moje překvapení, když zanedlouho volali z Českého geologického úřadu v Praze, že jsem byl schválen do nové funkce. Mám se prý ihned začít připravovat, neboť odletím do Limy jako první a ti ostatní poleťí až na můj pokyn, a to podle dalších potřeb technické kanceláře.

Měl jsem půl roku na přípravu toho, s čím byli ostatní pracovníci seznámeni dva až čtyři roky předem. Nedostatek času byl přímo zoufalý. Jednak jsem musel do odjezdu urychleně dokončit všechny úkoly, na nichž jsem se jako jeden z vedoucích pracovníků Geotestu Brno podílel, jednak musely být vyřízeny složité pasové a vízové formality. Během těchto několika málo měsíců mě také čekalo osm náročných zkoušek v Institutu zahraničního obchodu. Nešlo o prokázání mých odborných znalostí z oboru, ale především o vědomosti ze zahraničně obchodní praxe. A samozřejmě i ze španělštiny.

Když jsem v listopadu čtyřiasmdesátého roku udělal závěrečnou souhrnnou zkoušku ze znalostí latinskoamerických reálií, myslel jsem, že jsem to nejobtížnější již zvládnul. Jenže opravdu náročná práce mě teprve čekala. Stručně řečeno – musel jsem navrhnout činnost budoucí technické kanceláře v Limě. Taková československá kancelář zatím nikde v zahraničí neexistovala, a tak chyběly zkušenosti, o které bych se mohl opřít. Jistě, některé západní státy již podobnou obchodní strategii s úspěchem uplatňovaly, dokonce i v Peru, ale k těmto informacím

jsem neměl přístup. Nečekalo na mne jen vybudování pracoviště, úkol velmi složitý a náročný, ale hlavním cílem měl byl obchodní přínos pro naši republiku. Měl jsem dosáhnout se svými spolupracovníky toho, abychom na základě našich odborných znalostí z různých oborů získali důvěru Peruánců natolik, aby s Československem postupně podepsali dohody o poskytování technických konzultací a služeb za úplatu. Tím by se investice do technické kanceláře začaly vracet. A nejen to, kancelář se měla stát rovněž garantem rozvoje oboustranné vědecko-technické spolupráce. Měla se spolupodílet na osvětové činnosti při propagaci Československa v Peru a být zárukou rozvoje vzájemných styků kulturních a politických.

Připravoval jsem se také na to, že budu v Limě a v dalších městech Peru pořádat výstavy, přednášet na univerzitách, hovořit o Československu v televizi či v rozhlasu. Jako přidělenec obchodního oddělení v diplomatické funkci jsem měl mít na starosti i propagaci československých výrobků. Bylo mi jasné, že můj pracovní den, alespoň prvních několik měsíců, potrvá od rána do večera, či přesněji řečeno dlouho do noci.

S nadšením a odvahou jsem jednoho prosincového dne roku 1974 se svou rodinou nastupoval v Praze-Ruzyni do letadla. V mých zavazadlech nechyběl fotoaparát, geologický kompas, geologické kladívko a poznámkové bloky. Začaly vznikat *Peruánské postřehy*.

Leden 2004

TERZERA DADDE ILIS PVRVIRVIA

V inckém
imériu neměli
poddání právo
na vzdělávání
a školy
navštěvovaly
pouze děti
z vládnoucí
vrstvy.
Ostatní děti
měly povinnost
naučit se od
svých rodičů
pracovat na
poli, popřípadě
vykonávat
řemeslné
činnosti.
(„... člověk se
naučil stavět
pevné domy,
tkát a pěst.“)

Peru (*República Perú*) se rozkládá na ploše 1 285 215 km² a je co do rozlohy třetí největší zemí Latinské Ameriky. Leží na pobřeží Tichého oceánu a sousedí s Ekvádorem, Kolumbií, Brazílií, Bolívií a Chile. Délka peruánského pobřeží měří 2 480 km, nejdelší suchozemská hranice s Brazílií má 2 995 km. Území Peru je rozděleno do tří geograficky odlišných oblastí: *costa*, *sierra*, *selva*. Přes rozlohu země nepřesahoval počet obyvatel v sedmdesátých letech minulého století 15 milionů.

To jsou ty nejzákladnější údaje, které můžeme vyčíst z kterékoli učebnice zeměpisu. Stačí jen dodat, že hlavním městem Peru je Lima, která v posledních letech zaznamenala výrazný hospodářský vzestup a i co do počtu obyvatelstva patří k největším městům Latinské Ameriky.

Příroda byla k Peru štědrá a obdařila zemi různorodou a atraktivní krajinou. Pobřežní pás široký 40 až 80 km, zvaný *costa*, se táhne v délce 2 600 km podél Pacifiku a má polopouštní až pouštní charakter. Kamenité pláně s písčnými dunami připomínají Saharu, zatímco údolí řek, stékajících se Západních And k Pacifiku, proměňují poušť v kvetoucí zahradu.

Naprostým kontrastem je oblast zvaná *sierra*, která se rozprostírá především v západní a jižní části Peru. Projíždíme-li Andami, dojmy se střídají. V nižších částech,

v malebných zelených údolích, nejsme daleko od představy Beskyd či Oravské Magury, ve vyšších polohách jako bychom se ocitli v Tatrách. Až na to, že nad těmito pomyslnými Tatrami se tyčí neproniknutelní horští veličáni se zasněženými vrcholky a s nejvyšší horou Huascaránem (6 768 m).

Třetí geografickou oblastí je *selva*, zahrnující východní a severovýchodní část Peru. Je to Amazonie, tedy oblast povodí řeky Amazonky, pokrytá většinou hustým tropickým pralesem a bažinami, skrývající dosud nejedno tajemství. Nemám na mysli zatím neobjevené indiánské kmeny či kultury, ale zejména nerostné bohatství, především ropy. Ta byla vždy předmětem svárů a mnoha mezinárodních jednání o hranicích se sousedními státy a stála u mnoha významných společenských a politických událostí. Od konce šedesátých let začal stát provádět cílený průzkum ropných nalezišť a měl jsem příležitost se s touto problematikou během svého pobytu v Peru blíže seznámit.

Selva tvoří 62 % území Peru. Je však velmi řídko osídlena a žije zde pouze 10 % obyvatelstva, převážně indiánského. Tato oblast, ač dosud nejméně hospodářsky významná, má velké perspektivy. Kromě ropy se stalo významným obchodním artiklem dřevo. Sláva Iquitos a Pucalpy z období kaučukové horečky však bude těžko kdy překonána.

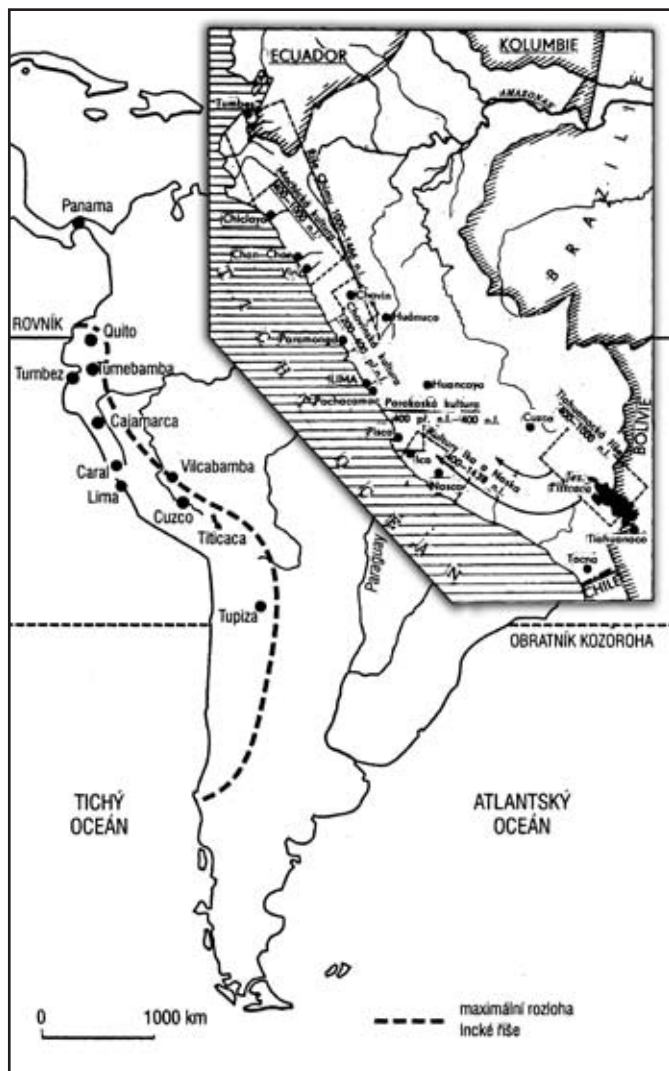
Peru leží v tropickém pásmu, od rovníku až po 18° jižní šířky. Klima je velmi různorodé. *Costa* má teplé podnebí a zejména Lima je charakteristická tím, že zde takřka neprší. V dubnu 1975 během mého prvního pobytu v Peru zde asi hodinu mírně pršelo a prý to byl nejvydatnější déšť za posledních deset let. Teplota poklesla na 16–18 °C. Denní tisk se ihned předháněl v předpovědích, že toho roku bude nejtužší zima v tomto století a spekovalo se dokonce i se zemětřesením. Jinak

je však teplota vzduchu v Limě relativně stálá a nízká, během roku mezi 15–25 °C, s maximem v létě, což je v Peru v prosinci až v dubnu, s minimem v zimě, což je v květnu až v listopadu.

Koncem května se rozprostírá nad Limou skoro každý den vrstva mlžného oparu, která sahá do výše 700 až 1 000 metrů a zabraňuje pronikání slunečních paprsků. Když to skutečně nastalo, cítili jsme se jako doma. Počasí se nijak nelišilo od chladných zamračených srpnových dnů někde v Ostravě. Skutečnost však nebyla tak strašná, jak líčili někteří znalci před naším odjezdem do Limy. Tvrdili totiž, že aklimatizace v Limě je pro Evropana v prvních měsících pobytu srovnatelná s těžkou prací v dolech. Od prosince až do dubna má však Lima téměř stále slunečné dny. Tento jev, provázený mlžným oparem, který zde nazývají *garúa*, způsobuje studený Humboldtův proud.

V Limě od konce května udeří zima a dostáváme se k další zajímavosti. Stačí vyjet čtyřicet kilometrů za město a ocitáme se v rajské oáze, kterou zde nazývají *El Bosque* (les). Jsme ve výši 950 m, což stačí, abychom po projetí zónou trvalé mlhy jako kouzlem objevili místo ozářené sluncem – skoro po celý rok. A kolem květy, palmy, vrcholy hor. V horách je ve srovnání s pobřežím počasí takřka opačné. Chladné dny, a navíc velmi deštivé, jsou zde v období od listopadu až do dubna, teplé a suché dny od května až do října. Chcete-li v sobotu a neděli uniknout limské zimě, jeďte na výlet do hor nebo do *El Bosque*.

Zbývající pralesní oblast *selva* má typicky tropicky horké a vlhké podnebí. V Iquitos je průměrná roční teplota kolem 26 °C. Velkou část tohoto regionu pokrývá tropický prales vystupující z amazonských nížin po svazích Východních Kordiller až do výše 1 500 metrů.

Rozloha inckého
impéria v době
největšího
rozkvětu.
Detail – Peru.